

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

27 maart 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Carl Decaluwé c.s. –

betreffende het fiscaal aanmoedigen van het ethisch beleggen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ethisch beleggen betekent dat ethisch-sociale en ecologische doelstellingen worden verbonden met financiële. Er bestaan vele vormen en definities van ethisch sparen en beleggen. Het ethisch beleggen is in ons land minder ingeburgerd dan in sommige andere landen. "Anders" of ethisch beleggen of sparen staat nog in de kinderschoenen, niet alleen bij de kredietinstellingen, maar ook bij de belegger of spaarder. Nog niet 1 % van het belegde geld in het bankcircuit wordt belegd in "ethische beleggingsproducten". Naar schatting werd tot eind '94¹ in Vlaanderen 5,45 miljard frank ingezameld bij de financiële instellingen (inclusief 2,3 miljard frank voor serviceflats). Dat is niet veel in vergelijking met de acht à tien miljard die in 1994² door een schenking of bij testament aan de non-profitsector en de sociale economie gegeven werd door particulieren en organisaties (sponsoring van bedrijven niet inbegrepen).

Aan de kant van de kredietinstellingen is bij de koploper van het ethisch beleggen, de ASLK, slechts 0,5 % van het spaargeld dat op gewone spaarboekjes staat, belegd in het zogenaamde Krelsparen.

Naast de banken, die elk hun eigen vorm van ethisch beleggen hebben, zijn er ook al talrijke niet-financiële instellingen die samenwerken met financiële instellingen om hun sociaal-ethische doelstellingen te kunnen realiseren, onder meer door het inschrijven op leningen aan bedrijfjes die actief zijn in de sociale economie. De meest bekende zijn Hefboom en Netwerk Vlaanderen, dat tot eind '94 ongeveer 84 miljoen frank in enkele projecten investeerde.

Om de ontwikkeling van het ethisch beleggen in België te stimuleren werd de v.z.w. Ethibel opgericht, die onder andere door het toekennen van een ethisch label, dat doel probeert te bereiken. Uit analyses blijkt dat het ethisch beleggen nog groeimogelijkheden heeft, maar de overheid kan een belangrijke rol spelen bij het benutten van die mogelijkheden. Het zwaartepunt daarbij ligt weliswaar op het federale vlak, maar ook de Vlaamse overheid kan er een rol in spelen. We baseren ons daarbij op artikel 170 van de grondwet, waardoor de Gemeenschappen en Gewesten in principe een algemene, eigen fiscale bevoegdheid hebben, met name het recht om bij decreet op elke belastbare materie een belasting te heffen of een korting toe te staan. Vlaanderen heeft met de BEVAK Serviceflats NV trouwens al bewezen dat de beperkte fiscale autonomie mogelijkheden biedt. Bovendien is er in Vlaanderen een zeer hoge spaarquote. Wij zijn ervan overtuigd dat een bepaald gedeelte van deze spaargelden aangesproken kan worden voor het sociaal-ethisch investeren als daartoe de nodige stimulansen worden gegeven.

De overheidsbetrokkenheid kan vier vormen aannemen :

- initiatiefbetrokkenheid ;
- subsidiëringsbetrokkenheid ;
- fiscale betrokkenheid ;
- waarborgbetrokkenheid.

De indieners van deze resolutie hebben vooral oog voor de fiscale betrokkenheid van de Vlaamse overheid. Dat doet niets af van het feit dat de indieners erkennen dat Vlaanderen, naast de beperkte fiscale stimuleringsmogelijkheden, ook andere hefboomen in handen heeft om ethische projecten in ruime zin te ondersteunen zoals het investeringsbeleid (via bijvoorbeeld de expansiewetgeving), het omgevingsbeleid (via bijvoorbeeld vorming en opleiding), het innovatiebeleid, enzovoort. Fiscali stimuli voor ethische beleggingsformules moeten derhalve worden gekaderd in een beleid dat de mens centraal stelt, door bijvoorbeeld te investeren in mensen, door hen op te leiden, door er structureel voor te zorgen dat sociale-economieprojecten, ontwikkelingssamenwerking, ... geen marginale verschijnselen blijven. Als dat niet het geval is, blijft ook het fiscaal aanmoedigen van ethisch beleggen een druppel op een gloeiende plaat.

Anderzijds wordt vastgesteld dat talrijke projecten uit de sociale economie en beroepsopleidingsprojecten, gefinancierd vanuit het ESF, de voorbije twee jaar zijn moeten stoppen bij gebrek aan financiële middelen.

¹ Procura v.z.w., Verantwoord anders ethisch beleggen binnen de Benelux, Brussel, 1996, X-115 p.

² Dirk Coeckelbergh en Patrick Van Durme, *Ethiek en bankieren : kredietinstellingen en hun cliënteel, ethiek, sociale economie en non-profitsector*, p. 52.

Met deze noodzakelijke samenhang en de (voorlopige) beperkte fiscale mogelijkheden in het achterhoofd, moet het in de bedoeling liggen beleggingen aan te moedigen die tot doel hebben sociale en ethische investeringen te ondersteunen en een duurzame groei te bevorderen. Het zou op termijn de bedoeling moeten zijn dat vanuit de Vlaamse overheid een aantal instellingen worden erkend die middelen ter beschikking stellen aan sociale-economieprojecten die binnen de doelstelling vallen van de Vlaamse overheid. De belegger die bij deze instellingen geld belegt zou fiscaal aangemoedigd kunnen worden. Binnen de fiscale bevoegdheden van Vlaanderen moeten dus door de Vlaamse regering stimulansen uitgewerkt worden. Tevens moet onderzocht worden hoe vennootschappen met sociaal oogmerk, die projecten steunen in het kader van de doelstellingen van de Vlaamse overheid, ook een fiscale aanmoediging kunnen krijgen.

De projecten moeten in de eerste plaats liggen in de domeinen ontwikkelingssamenwerking, milieu en natuur en sociale economie (waarbij door de initiatiefnemers bijzondere aandacht moet worden geschonken aan de integratie van kansarme groepen op de arbeidsmarkt). Vandaar dat met de minister van Leefmilieu en Tewerkstelling en met de minister van Financiën creatief onderzoek moet worden geleverd om een gedeelte van het Vlaamse spaargeld sociaal, ethisch en duurzaam te mobiliseren. Tevens moet aandacht geschonken worden aan de controlebetrokkenheid waarbij de garantie wordt gegeven dat de vooropgestelde doelstellingen nageleefd worden.

Carl DECALUWÉ

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat

- 1° gemeenschappen en gewesten fiscale bevoegdheden hebben overeenkomstig artikel 170 van de Grondwet ;
- 2° er positieve ervaringen zijn met de beleggingen in de BEVAK Serviceflats NV ;
- 3° zowel financiële als niet-financiële (Vlaamse) instellingen ervaring hebben met het ethisch beleggen ;
- 4° er een hoge spaarquote in Vlaanderen aanwezig is ;
- 5° talrijke projecten voor sociale economie financiële problemen kennen, onder meer door het wegvallen van de ESF-gelden ;

– vraagt aan de Vlaamse regering

- 1° in de eerste plaats binnen de eigen fiscale autonomie te onderzoeken in welke mate sociale, ecologische en duurzame projecten een fiscale stimulans kunnen krijgen en welke de meest aangewezen instrumenten daartoe zijn ;
- 2° het voortouw te nemen om er bij de federale regering op aan te dringen om ook maximaal bovenvermelde projecten te ondersteunen via de fiscaliteit ;
- 3° te onderzoeken of het mogelijk is een eigen Vlaamse controle-instantie in het leven te roepen waar de bancaire activiteiten inzake ethisch beleggen gecontroleerd worden ;
- 4° na te gaan of de v.z.w. Ethibel ingeschakeld kan worden voor de begeleiding en ondersteuning van het volgens ethische, sociale en ecologische principes beleggen van het Vlaamse spaargeld ;
- 5° te onderzoeken in welke mate ook vennootschappen met sociaal oogmerk op een fiscale stimulans kunnen rekenen vanuit Vlaanderen, vooral als het gaat over projecten in verband met sociale economie ;

6° in een volgende beleidsbrief financiën een concrete visie inzake het ethisch beleggen op te nemen ;

7° deze visie te kaderen in een ruimere samenhang met andere hefboomen die Vlaanderen in handen heeft om ethische en sociale projecten in ruimere zin te ondersteunen zoals het investeringsbeleid, het opleidingsbeleid en het innovatiebeleid.

Carl DECALUWÉ

Carlos LISABETH

John TAYLOR

Peter VANVELTHOVEN

Leo CANNAERTS
